

Daens Vandaag

Tweemaandelijks tijdschrift van het Priester Daensfonds

XXIV, 5, 15-12-2000

Waarde lezers,

Beste daensisten en sympathisanten,

De aarde warmt op, langzaam maar zeker. De wetenschappers verklaren het ons. De aarde wordt overbevolkt. Statistieken bewijzen het jaar na jaar. Insecten van nieuwe generaties rukken op omdat de klassieke insecticiden niet meer volstaan.

De kloof tussen de rijke en arme landen blijft onrustwekkend groeien. De eerbied voor de mens als schepsel Gods, uniek als individu, is bijna nihil geworden, nieuwe en voorlopig onbestrijdbare ziekten bedreigen grote bevolkingsgroepen. Nucleaire catastrofes blijven gluren na elke menselijke fout.

Zijn dit de nieuwe zeven plagen (uit Egypte) waarover wij vroeger leerden? Ik zou er nog heel wat kunnen aan toevoegen en de ellenlange lijst voorlopig beëindigen met cannabis, ...Big Brother, Quick, ... (wordt vervolgd).

Ik bewonder de ouders die in deze complexe wereld hun kinderen een opvoeding willen meegeven, gestoeld op zoveel waarden waarmee men deze plagen kan bestrijden. De leraars, de maatschappelijke werkers, de eenzame priesters,...

Maar laten we even het aardse schouwtoneel verlaten en ons verheugen over de verheffende tonelen ons gebracht door Belgische, Vlaamse, nationale, stedelijke en gemeentelijke politieke mandatarissen.

Wat dacht u van Vilvoorde? Of geniet Antwerpen uw voorkeur?

Sinds de illustere Duitse toneelschrijver Kotzebue werden nooit mooier melodrama's ten tonele gevoerd. Menig mandataris kan men ook het herlezen van Consciences roman "Baas Ganzen-donck" aanbevelen.

Gelukkig werd bij ons, mensen, en dat hoop ik dus voor alle lezers van *Daens Vandaag*, de zin voor relativeren ingebouwd – of moet ik zeggen geprogrammeerd – en hopen wij met blijde humor op een 'happy end'.

Maar ik kan niet nalaten bij het ingaan van de maand december en het naderend feest van de vrede aan iedereen een kerstwens mee te geven:

Kerstnacht! Kerstnacht!
Veel schoonder dan de dagen
O Hemelzon die Bethlehem verlicht!
Verlicht ons ook die uw genade vragen,
O God'lijk Kind die in een kribbe ligt!

Herman Slagmulder, voorzitter Priester Daensfonds

Daens Vandaag

Verantwoordelijke uitgever:

Herman Slagmulder
Boudewijnlaan 130, 9300 Aalst
% en ☎ 053 / 77 68 53

Hoofredactie:

Frans Van Campenhout
Loweidestraat 2, 1700 Dilbeek
% en ☎ 02 / 567 94 98

Opmaak:

Erik D'Hondt
Wijgstraat 35, 9320 Erembodegem
% en ☎ 053 / 77 44 97

Kernredactie:

Peter Dauwe, Wouter De Bruyne,
Erik D'Hondt, Herman Slagmulder,
Frans Van Campenhout en Emiel Van
Schuylenbergh.

Coördinatie publiciteit:

Emiel Van Schuylenbergh

* * *

Priester Daensfonds

Sociaal-culturele vereniging aange-
sloten bij het Overlegcentrum van
Vlaamse Verenigingen (OVV), bij de
Vlaamse Culturele Koepel (VCK) en
bij de Cultuurraad van de stad Aalst.

Maatschappelijke zetel:

Stadhuis, Grote Markt 3, 9300 Aalst

Correspondentie-adres:

Parklaan 30 bus 10
9300 Aalst
% en ☎ 053 / 77 40 12

Raad van Beheer:

Voorzitter

Herman Slagmulder

Ondervoorzitter

Willy De Turck

Secretaris

Luc Geeroms

Penningmeester

Emiel Van Schuylenbergh

Leden

Stephan Beeckman, Mieke De Schep-
per, Peter Dauwe, Wouter De Bruyne,
Erik D'Hondt, Luc D'Hondt, Rob
Librecht, Roel Temmerman, Frans
Van Campenhout, Karel Van den Bos-
sche, Machteld Van de Perre en Ghis
Willems.

Lidmaatschap van het Priester

Daensfonds:

Jaarlijkse bijdrage: 500 BEF
Scholieren en studenten: 250 BEF
Ereleden: 1.000 BEF
Beschermden leden: 2.000 BEF
Rekeningnummer: 432 -5245521-01

* * *

Kaftontwerp: Erik D'Hondt

PRIESTER DAENS - STEUN- FONDS VOOR DE IJZERTOREN

Ondanks de onverschilligheid en zelfs vijandigheid van som-
mige Vlamingen, zet het Priester Daensfonds zijn actie voort
voor de museale invulling van de IJzertoren, het officieel
erkende memoriaal van de Vlaamse Beweging.

Stortingen kunnen gebeuren op:

KBC 474-3100521-50 of GKR 068-2174746-33
of BBL 380-0043653-74

van Bedevaart naar de Graven aan de IJzer vzw, IJzerdijk 49, 8600
Diksmuide, met vermelding 'Pr. Daens steunfonds'

Giften van 1.000 fr. en meer zijn fiscaal aftrekbaar.

Via het Priester Daensfonds ontving
Bedevaart naar de Graven aan de IJzer vzw
reeds de som van **388.572 fr.**

Herman Valgaeren, Mol	1.000 fr.
Jozef De Smet, Aalst	2.000 fr.
Tony Derde, Aalst	1.000 fr.
Frans Van Campenhout, Dilbeek	1.000 fr.
Emiel Van Schuylenbergh, Aalst	1.000 fr.
Herman Slagmulder, Aalst	3.000 fr.
Erik D'Hondt, Erembodegem	1.000 fr.
Fam. Slagmulder-Van de Waeter, Erembodegem	1.000 fr.
Wilfried Dhondt, Ninove	1.000 fr.
Herwig Sonck, Denderleeuw	1.000 fr.
Richard De Grom, Welle	1.000 fr.
Vlaamse Kring "Land van Aelst", Aalst	10.000 fr.
Hedwig Keymeulen, Aalst	1.000 fr.
Augustin Daelemans, Aalst	1.000 fr.
Yves Grysolle, Aalst	1.000 fr.
Roel Temmerman, Aalst	1.000 fr.
Ben Boelens, Ninove	1.000 fr.
Luk D'Hondt, Erembodegem	1.000 fr.
Priester Daensfonds, Aalst	80.000 fr.
Wouter De Bruyne, Aalst	1.000 fr.
Gemeentebestuur Ninove	42.882 fr.
Gemeentebestuur Denderleeuw	20.180 fr.
Gemeentebestuur Wortegem-Petegem	37.836 fr.
Gemeentebestuur Haaltert	21.444 fr.
Esther De Coster-Caudron, Aalst	1.000 fr.
J. Cosyn, Aalst	1.500 fr.
VTB-VAB afd. Haaltert	1.000 fr.
Verbond Christelijke Mutualiteiten, Aalst	6.230 fr.
Dries De Schepper, Evergem	3.000 fr.
Vlaams Neutraal Ziekenfonds, Aalst	10.000 fr.
Hector Coppens, Mere	1.000 fr.
Geert Mallefroy, Burst	1.000 fr.
Godelieve Jansegers, Mere	1.000 fr.
Albert D'Hoker, Erpe-Mere	1.000 fr.
Paulette Looze, Erpe-Mere	500 fr.
Vlaams Blok, Erpe-Mere	1.000 fr.
Vlaamse Volksbeweging, Erpe-Mere	2.000 fr.
Davidfonds, Erpe-Mere	2.000 fr.
Vlaams Centrum "Hof ten Daele", Mere	3.000 fr.
Vlaamse Kring "Piet Heymans", Moorsel	20.000 fr.
Jozef Philips, Aalst	5.000 fr.
Hilaire Lievens, Aalst	2.000 fr.
André Bogaert, Aalst	1.000 fr.
Arnold Vandepierre, Meldert	1.000 fr.
Vlaamse Volksbeweging, afd. Aalst	10.000 fr.
11 juli-komitee, Aalst	10.000 fr.
Jean Van der Weeën, Denderleeuw	1.000 fr.
Vriendenkring "Snellaert"	2.000 fr.
Vlaams Verbond Voor Gepensioneerden, Aalst	5.000 fr.
F.J. Verdoodt, Erembodegem	2.000 fr.
Luc Willems, Aalst	2.000 fr.
Van den Eeckhautfonds, Lede	50.000 fr.
M. De Kegel, Kerksken	1.000 fr.
Zakenkantoor Martens-De Kegel, Ninove	2.000 fr.
Herwig Agneessens, Denderleeuw	1.000 fr.
Jan Caudron, Erpe	1.000 fr.
Vriendenkring "Snel-Pede"	2.000 fr.
F. Van Orshoven, Aalst	1.000 fr.
Herman Van Bever-Schutysers, Nieuwerkerken	1.000 fr.

Dit is het laatste nummer van de jaargang 2000 van Daens Vandaag

Het Priester Daensfonds is gegroeid uit het Daenscomité, dat in 1957 – vijftig jaar na de dood van priester Adolf Daens – werd opgericht om zijn nagedachtenis en gedachtegoed in ere te houden. In 1976 werd het Daenscomité officieel omgevormd tot het Priester Daensfonds, dat erkend werd als instelling van openbaar nut. Het zet zich in voor solidariteit met de medemens, ontplooiing van het Vlaamse volk, democratisering van de samenleving en het doorbreken van de verzuiling. Het heeft leden over heel Vlaanderen, zelfs in Wallonië en Nederland.

Volgend jaar 2001 bestaat het Priester Daensfonds officieel vijftentwintig jaar. Het bestuur zal deze verjaardag extra in de verf zetten met tal van activiteiten.

We zijn er dan ook van overtuigd dat u in 2001 lid wil blijven of worden van het Priester Daensfonds. Wie sociaal geëngageerd is, blijft niet aan de kant staan. Mogen we u daarom vragen uw lidgeld voor volgend jaar te storten op rekeningnummer 432 - 524 55 21 - 01 Aalst, met vermelding van naam, adres en reden van betaling.

Jaarlijkse bijdrage:	500 BEF (abonnement op tijdschrift inbegrepen)
Scholieren en studenten:	250 BEF
Ereleden:	1.000 BEF
Beschermende leden:	2.000 BEF

Indien u uw bijdrage verhoogt met 100 BEF ontvangt u de brochure *DAENS EN DE DAENSISTEN* (zie p.13) en dit zonder portkosten.

Traditiegetrouw legde het bestuur van het Priester Daensfonds op Allerheiligen een bloemenkrans neer op het graf van de familie Daens, inzonderheid ter nagedachtenis van priester en Pieter Daens en van erevoorzitter Luc Delafortrie.

Kan uitsluiting blijven duren?

Jaar na jaar brengt het Priester Daensfonds een lezing met debat over armoede. Te weinigen liggen hier van wakker, terwijl er nochtans reeds heel wat interessante ervaringen en inzichten zijn. Dit jaar zou vooral de sociaal-economische uitsluiting belicht worden. Alle bedrijven, aangesloten bij de Kamer van Koophandel, werden hierop uitgenodigd. Niemand, maar dan

Stop de armoede

ook niemand, daagde op van die kant. Wel present waren een reeks onvermoeibare basiswerkers, gemeenteraadsleden, leden van het Daensfonds en andere belangstellenden. En... een spreker die terdege weet waarover het gaat en op de koop toe nog een optimistisch geluid kon laten horen.

De kans is groter dat u er niet bij was dan wel. U miste het life getuigenis, de aanstekelijke gedrevenheid van Bert Boone, die in 1996 niet voor niets uitgeroepen werd tot Sociaal Ondernemer van het jaar. Hij bracht met de Werkgaard in de praktijk wat velen niet meer aandurven: kansen geven aan kansarmen op de arbeidsmarkt.

Vandaag is hij algemeen directeur van de vzw De Hagewinde, een welzijnsvoorziening in Lokeren.

In een zeer beeldrijke taal en daardoor ook bijzonder toegankelijk, hield hij ons allen, als samenleving (burgers, overheid, werknemers, werkgevers...) een spiegel voor.

Het is echt wel de moeite waard om zelfs kleine veranderingen door te voeren, stelde hij aan het begin van zijn betoog. Allerhande ervaringen uit zijn eigen praktijk zouden het verder aantonen.

U was er niet? Graag hierna de algemene lijn.

Mechanismen

Uitsluiting vraagt om zicht te krijgen op de mechanismen die erachter steken. Precies deze mechanismen proberen te pakken te krijgen, voorkomt dat we blijven brandjes blussen in de strijd tegen uitsluiting.

Besef:

1. Maatschappelijke uitsluiting begint zeer jong. Kansen en interesses worden van jongsaf aan afgeleerd door de sociaal-financiële situatie.

2. Om je rechten te doen gelden, moet je als burger telkens zelf actie ondernemen. Blijkbaar beschikt de middenklasse over een beter netwerk om geïnformeerd te geraken en te genieten van de sociale maatregelen. Het blijft jammer dat rechten niet als vanzelfsprekend worden toegepast.

3. De welzijns- en hulpverleningswereld wordt te zeer door de middenklasse georganiseerd. In de opbouw van een samenleving is het belangrijk dat iedereen eraan deelachtig kan zijn.

Bijv.

- toegankelijkheid van treinen (denken de ingenieurs er voldoende aan dat ook gehandicapten op de trein willen?)

- vereenvoudiging administratie (wie is er de dupe van als alles zo ingewikkeld is?)

- geen aparte voorzieningen (maar zorgen dat de algemene voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn).

In het verzet tegen de sociale uitsluiting zijn hefboomen belangrijk. Er zijn er meer dan wel eens gedacht wordt. Vanuit drie invalshoeken (burger / overheid / bedrijf) vermeldde Boone:

De burger

1. Het is belangrijk dat elke burger zich bewust is van uitsluitingsmechanismen. Inzicht hierin is een voorwaarde om oplossingsgericht te werken.

2. De consument en gebruiker van goederen en diensten heeft de vrijheid om waardenbewust te kiezen. Voor bedrijven en organisaties van de toekomst zal de dienst of het product op zich niet meer volstaan. Gebruikers zullen willen weten welk gezicht en waarde erachter zit (denk aan het succes van de Schone Klerencampagne, Wereldwinkelproducten, ethisch

beleggen,...)

3. Elkeen heeft van op zijn of haar werkplek de kans om bij te dragen tegen uitsluiting. Hoe ga ik om met pestgedrag? Hoe onthaal ik stagiairs? Hoe onthaal ik nieuwe medewerkers? Zoek ik ook sociaal contact met hen in de werkpauzes?

7. Een bedrijf heeft verschillende soorten mensen nodig om iets uit te bouwen. Klonenbedrijven van gelijken (bijv. enkel hooggeschoolden) hebben minder overlevingskansen dan bedrijven die een weerspiegeling zijn van de samenleving.

De overheid

4. De overheid dient werkgevers en werkzoekenden die stappen zetten te belonen door een vereenvoudiging in administratieve regelgeving.

5. De overheid kan beleidsmatig bedrijven stimuleren om naast de financiële resultaten ook de sociale beleidsvoering kracht te geven (bijv. komt de vorming en bijscholing ook arbeiders ten goede?)

In plaats van te werken naar gelijkheid (en het verwerken van de verschillen) wordt het vooral de kunst om verschil te respecteren, te waarderen en ermee

De bedrijfscultuur

6. Bedrijven moeten leren werken met de aanwezige talenten van medewerkers en werkzoekenden en zich niet focussen op de tekorten (wat er niet is).

Geleidelijk werk je op maat van mensen in plaats van profielen.

Denderleeuw, een grensgemeente van Aalst en een belangrijk spoorwegknooppunt, speelde al snel een grote rol in de Daensistische Beweging. Prosper De Pelsmaeker, een van de stichters van de Christene Volkspartij, was er jarenlang een actief en welsprekend propagandist. Het centrum van de gemeente bleef weliswaar overwegend katholiek, maar de wijken Huissegem en Leeuwbrug ontloopten zich tot strijdvaardige daensistische burchten. Wie zich in het gedachtegoed van de Katholieke Partij niet thuisvoelde, vond er

Denderleeuw, een halve eeuw lang een daensistische burcht

een onderkomen bij de daensisten. Vele arbeiders, die nog niet waren opgeslorpt door het opkomende socialisme. En vele liberalen en liberaal-katholieken, die in de Daensistische Beweging hun antiklerikalisme konden kwijt-raken. De samenwerking tussen liberalen en daensisten werd gesymboliseerd door twee ineengestrengelde handen, die op verbroedering wezen. Die handen zijn nu nog te zien op heel wat graven van daensistische strijders in Denderleeuw. ‘Verbroedering’ was ook de naam van het lokaal dat de daensisten in 1912 tot het hunne maakten; een voormalige Delhaize-winkel in de Stationsstraat.

In het huis van Judocus De Bruyn werd de Denderleeuwse afdeling van de Christene Volkspartij gesticht. Naast priester Daens en zijn broer Pieter kwamen er regelmatig prominente christen-democraten over de vloer als Henry Carton de Wiart, Jules Renkin, Prosper De Pelsmaeker, Léonce du Castillon, Hector Plancquaert en Frans Lambrecht en plaatselijke leiders als Désiré Boriau en August De Brabanter.

Hun eerste meeting planden de daensisten in een café in de Langestraat, de huidige Guido Gezellestraat; in die tijd de katholieke straat bij uitstek. Priester Daens zou er spreken. Hij werd met veel lawaai en muziek afgehaald aan het station en naar de plaats van de mee-

ting gebracht. Maar de katholieken – door de daensisten katekopen genoemd – dwongen de herbergier aan de daensisten de toegang tot zijn café te weigeren. Die gingen dan maar meeting houden in de open lucht. Maar ook daar kwamen de katholieken om te storen en tegen te spreken. Een van hen, de kaalhoofdige Octaaf Vaerman, riep: “Hoogvliegers zijt gij!”. Waarop advocaat De Backer replieeerde: “Wie van ons vliegt het hoogst? Gij toch, Vaerman, want uw haar is aan de maan blijven plakken”. Een goedkoop argument om de lachers op zijn kant te krijgen. En het lukte, want voor de rest van de meeting hield de tegenspreker zich gedeisd.

Daensisten en katholieken hadden in Denderleeuw eigen cafés, een eigen fanfare en toneelkring, een eigen lokaal. In verkiezingstijd ging het er vaak folkloristisch maar tegelijk bloedernstig aan toe. Bier speelde bij de meetings een belangrijke rol. Maar ook humor en spot waren veel gebruikte wapens. De daensisten zongen spotliederen op de katholieken en de katholieken op de daensisten. Vaak op de melodie van bestaande volksliederen, waarvan de tekst voor de gelegenheid werd aangepast. Vrouwen kleedden zich in het groen of droegen minstens een groene sjaal of groene strik; een donkergroen dat algauw als ‘daensgroen’ bestempeld werd.

Om de daensisten te pesten, hebben de katholieken eens een levensgrote pop gemaakt die priester Daens moest voorstellen. In Leeuwbrug stopten ze die met veel fanfargeschetter en ketelmuziek in de grond onder een hoop mest, terwijl ze zongen: “Ratten, ratten, ratten in de Donsjen hun patatten / en hun haar moet af en hun haar moet af”. Een paar dagen later haalden de daensisten de pop met evenveel muziekgeschetter van onder de mest, maakten haar proper en gaven haar een ereplaats.

Een van de hevigste propagandisten vóór en na de Eerste Wereldoorlog was Louis De Bruyn; voor de mensen van Denderleeuw Bruyne Wie, een van de acht kinderen van Judocus De Bruyn. Hij doorkruiste per fiets de hele gemeente, gaf meetings op straathoeken en in cafés, colporteerde met daensistische of daensistisch gezinde bladen als *Klokke Roeland*, *De Werker* en *De Dender* en zong liedjes op het Dorpsplein. Een ervan luidde zo:

In 't oude testament
de rijke filosofen
deden niets dan beloven
en lachen met d'ellend'

maar 't volk is spotten moe
weg met die valse jannen
we vragen andere mannen
die ons helpen uit d' armoe
't moet beteren, 't moet beteren
door de Christene Volkspartij.

Een andere kleurrijke figuur in Denderleeuw was priester Frans De Wolf. Hij werd in 1905 naar Denderleeuw gestuurd als onderpastoor om er samen met pastoor Louis De Vos het daensisme te bestrijden. Hij stichtte er een katholieke Jonge Wacht van mannen tussen de achttien en vijfentwintig jaar, die de katholieke meetings moesten beschermen en de daensistische verstoren. In Huissegem en Leeuwbrug vooral moest hij de daensisten terugbrengen tot de officiële Katholieke Partij en ze opnieuw onderwerpen aan het gezag van de pastoor. Maar De Wolf leerde er het programma en de strijd van de daensisten beter kennen en hij werd zelf een verwoed daensist. Als straf benoemde de bisschop hem in 1919 tot pastoor van Moregem tegen Oudenaarde, een dorpje van amper driehonderd parochianen.

Na de Eerste Wereldoorlog kregen alle mannen en vrouwen vanaf eenentwintig jaar één stem bij de gemeenteraadsverkiezingen. Meteen telde de stem van de eenvoudige arbeider, boer en middenstander mee in de besluitvorming. De daensisten dienden lijsten in om hun kandidaten verkozen te krijgen. En met succes!

Bij de eerste naoorlogse verkiezingen, in april 1921, veroverden ze in Denderleeuw zes van de elf zetels. Ze droegen Désiré Boriau voor als burgemeester. Maar de minister wilde op die post geen daensist benoemen. Toen Boriau anderhalf jaar later onverwacht overleed, leidde dat tot incidenten. Pastoor De Vos weigerde het lijk in de kerk omdat de overledene, naar zijn zeggen, zijn pasen niet had gehouden. De Denderleeuwenaren wisten wel beter. Boriau was daensist. Maar wat de pastoor wellicht nog meer dwars zat, was het feit dat de daensisten in de gemeenteraad de bijdrage van de gemeentekas aan pastoor en onderpastoor, hun zogenaamde nieuwjaar, hadden afgeschafte. Boriau werd daarop burgerlijk begraven. Vele daensisten waren zo verontwaardigd dat ze bij het open graf de eed zwoeren voortaan geen voet meer in de kerk te zetten en ook burgerlijk begraven te willen worden zoals hun 'burgemeester'. In 1926 vormden de daensisten een eenheidslijst met de fronters onder de naam

Vlaamsche Demokraten en behaalden met zes zetels opnieuw de volstrekte meerderheid in de gemeenteraad. Maar de minister benoemde een burgemeester uit de katholieke minderheid. De gemeente werd zo goed als onbestuurbaar en de incidenten stapelden zich op. De gouverneur moest herhaaldelijk tussenkomen.

De daensistische schrijver en volksvertegenwoordiger Karel-Leopold Van Opdenbosch heeft in zijn roman 'De Keikoppen van Zevendries' deze turbulente brok geschiedenis van Denderleeuw uit de jaren 1920 uitvoerig getekend. Weliswaar onder gefingeerde namen, maar de gelijkenissen met Denderleeuw zullen vele tijdgenoten niet ontgaan zijn.

Zoals overal in Vlaanderen raakte ook in Denderleeuw de Daensistische Beweging in de jaren 1920-30 meer en meer verweven met het Vlaams-nationalisme, terwijl de socialisten na de steden ook op het Vlaamse platteland doorbraken. In 1932 behaalden de katholieken in Denderleeuw vijf zetels en de socialisten twee. De Vlaamsche Demokraten hadden er vier. Met de socialisten vormden ze een meerderheid in de gemeenteraad, maar de katholiek Leon Rollier bleef burgemeester.

F. V. C.

Voornaamste informatiebronnen:

- *De Brug*, IV, 1, jan. 1972.
- W. De Metsenaere, *Denderleeuw, langs straten en pleinen*, 1983.
- *ID*, *Denderleeuw tijdens de XXe eeuw*, 1997
- F. Van Campenhout, *Lexicon van de Daensistische Beweging*, 1993.

Désiré Boriau

Louis De Bruyn

Van de Aalsterse historicus Hendrik Strijpens verscheen het derde deel van zijn groots opgevatte 'Geschiedenis van Aalst, 1750-1950'. In dit derde deel onder de titel *De Mouterij De Wolf-Cosijns in Aalst* behandelt hij de periode 1893-1912.

Rond 1890 herstelt de Belgische economie zich langzaam van een zware crisis. Omstreeks 1910 beleeft ze een hoogtepunt. In Aalst worden de textiel- en voedingsindustrie de zwaargewichten van het economische leven. De vier spinnerijen die elk meer dan veertigduizend spinnen tellen, richten zich

Uitgelezen

niet alleen op het binnenland maar vooral op de export. Duitsland, Nederland en later Pakistan zijn de voornaamste afzetgebieden. In de voedingssector genieten mouterijen en glucosefabrieken mee van de hausse. De mouterij De Wolf-Cosyns begint met een tekort van een miljoen, maar na een langzaam herstel boekt ze nationale en internationale successen en wordt ze een begrip in Aalst en ver daarbuiten. De stad ziet op een kwart eeuw haar bevolking verdubbelen en in 1906 daalt voor het eerst het aantal behoeftigen. De nieuwe bewoners zijn overwegend arbeidersgezinnen die zich nestelen in kleine huizen met een koertje en beluiken.

De hopboeren kunnen niet meeprofiteren van de verbeterde situatie. De productie van hop is erg afhankelijk van de weergoden en die zijn de Vlaamse kwekers niet gunstig gezind. De oogst is vaak van minder goede kwaliteit en de prijzen variëren fel van jaar tot jaar. Vele brouwers kopen liever hop in het buitenland. De daensisten trekken zich het lot van de hopboeren aan. Als priester Daens in 1902 verkozen wordt tot volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Brussel is dat voor een flink stuk te danken aan de steun van de hopboeren uit de streek van Asse en Halle. In mei 1903 legt hij met Alois De Backer een voorstel neer in de Kamer waarin hij aandringt op bescherming van de Belgische hop en het Belgische bier. Hij pleit ervoor dat alleen hop, gerst en granen mogen worden gebruikt bij het brouwen, en geen chemicaliën. Maar hij vindt weinig gehoor. Vanaf 1904-05 nemen ook vertegenwoordigers van de officiële Katholieke Partij de verdediging van de hopboeren op zich. Maar ook zij boeken weinig succes.

Strijpens laat deze geschiedenis van de Aalsterse mouterij De Wolf-Cosyns vooraf-

gaan door een uitgebreid tijdsbeeld, waarin hij uiteraard ook aandacht schenkt aan de Daensistische Beweging. In 1872 hadden de katholieken in Aalst de politieke macht veroverd en rond 1880-1890 stonden ze op het punt om ook de economische macht in handen te krijgen. Maar de groeiende democratisering en de eis voor medezeggenschap van de kleine burgerij, flaminganten, arbeiders en landbouwers zorgt binnen de Katholieke Partij voor conflicten en uiteindelijk voor een breuk.

Strijpens legt de wortels van de Daensistische Beweging in de as Zottegem-Herzele – en niet op het Zuid-Vlaamse platteland en Ninove, zoals professor Wils beweert – en bij Pieter Daens in Aalst. Die was van 1866 af een nationale figuur, jaren vóór er van Plancquaert, Du Castillon of Van Caeneghem sprake was. Hij beweert ook dat het Davidsgenootschap, waarvan Pieter Daens medestichter en vanaf 1866 voorzitter is, “geen studentenbeweging is, zoals L. Wils voorhoudt, maar een efficiënt drukkingorgaan van volwassenen waarmee men rekening moest houden”. Volgens Strijpens heeft het Davidsfonds, dat in 1875 wordt gesticht, zijn naam overgenomen van het Davidsgenootschap en was er continuïteit tussen de twee verenigingen.

In de jaren 1870 worden Pieter Daens en het Davidsgenootschap evenwel in de impasse gedrukt. Pas in 1887-1888 neemt Pieter Daens de draad weer op en wordt hij opnieuw een plaatselijke en nationale figuur. Aalst en het arrondissement staan in die jaren in het middelpunt van de Belgische politiek, door de gelijktijdigheid van Vlaamsgezinde acties rond de vernederlandsing van het gerecht, de Vlaamse steun aan de hopboeren, door politici als De Bruyn, Woeste, de Béthune, Van Wambeke en door de gebroeders Daens. Pieter Daens, die een geëngageerd en onafhankelijk man is, had al vóór 1890 gebotst met katholieke partijleiders. In 1892 zijn de Vlaamse en sociale problemen nog lang niet opgelost. Daarom neemt hij, met zijn oude vriend uit het Davidsgenootschap Jan Baptist Vanlangenhaeke en de roelanders, nogmaals de handschoen op. Zo geeft hij het startschot voor de Daensistische Beweging.

F.V.C.

De brochure (30 x 21 cm) telt 76 blz. met vele onbekende illustraties. Ze kan besteld worden door storting van 600 fr. (verzendingskosten inbegrepen) op rekeningnummer 428 - 0108649 - 42 van de Werkgroep 2000, Gentsesteenweg 231, 9300 Aalst

Art. 1

Het Priester Daensfonds reikt in 2002 de driejaarlijkse “Daensprijs” uit aan een maatschappelijk-sociaal project. Hiermee onderstreept de organisator het belang van de sociale dimensie in de Vlaamse beweging. Deze prijs heeft een minimale waarde van 50 000 BEF of meer.

Art. 2

De Raad van Beheer van het Priester Daensfonds beslist autonoom over de toekenning, hierin geadviseerd door onafhankelijke deskundigen. De inrichter behoudt zich het recht voor om deze prijs al dan niet uit te reiken, na kennisname van de ingediende kandidaatstellingen.

Art. 3

Om in aanmerking te komen voor de Daensprijs 2002 dienen kandidaten rekening te houden met de hierna vermelde criteria:

- Het betreft initiatieven, die vanuit persoonlijk engagement, vrijwilligersinzet en/of sociaal burgerschap bijdragen tot de verbetering van de levenskwaliteit.
- Deze initiatieven kunnen de vorm aannemen van een vzw, een feitelijke vereniging, een project dat deel uitmaakt van een bredere organisatie, enz.
- De doelgroep (d.w.z. diegenen waarvan het initiatief beoogt de levenskwaliteit te bevorderen) dient geheel of overwegend te bestaan uit sociaal zwakkeren. Dit kunnen o.m. zijn (niet-limitatieve opsomming): oudere zorgbehoevenden, lagergeschoolden, schoolmoeë jongeren, generatie-armen, mentaal gehandicapten, mensen met psychische nood, vluchtelingen, migranten, derde wereld,... Het is mogelijk dat een initiatief zich richt tot meerdere doelgroepen.
- Essentieel is het engagement, dat geheel of in hoofdzaak vrijwillig dient te zijn. Beperkte professionele ondersteuning is mogelijk. Het kan gaan om vrijwilligerswerk in de vrije tijd, sociaal engagement tijdens en op het werk, burgerengagement, enz. Het initiatief mag geen winstgevend doelstelling hebben.
- Het kan om organisaties gaan die speciaal opgericht zijn voor dit doel, maar ook om reeds bestaande organisaties met een bredere doelstelling (een bedrijf, een school, een kerkgemeenschap, een vakbond,...) die zich op bijzondere wijze beijveren voor zwakkeren.
- Het betreft initiatieven gesitueerd (geheel of hoofdzakelijk) in Vlaanderen, hetzij wat

de initiatiefnemer betreft en/of de doelgroep en werking. Ook Vlaamse initiatieven in Brussel komen in aanmerking.

Art. 4

Bij de selectie worden de initiatieven getoetst aan kwalitatieve kenmerken:

- het vrijwillig engagement van de kant van de initiatiefnemer;
- de effectiviteit in het realiseren van de doelstelling in hoofde van de doelgroep;
- de originaliteit, creativiteit en exemplari-

Priester Daensprijs 2002 Reglement

- sche waarde van het initiatief;
- de opmerkelijkheid van het opzet in het geheel van de Vlaamse welzijnsinzet.

Art. 5

De inzendingen worden ingewacht tegen uiterlijk 31 december 2001.

Art. 6

De kandidaturen dienen te bestaan uit een gemotiveerde kandidaatstelling, die vergezeld is van de nodige documenten ter staving, zoals:

- werkingsverslag;
- brochures of andere publicaties;
- financiële gegevens;
- berichtgeving in de pers.

Art. 7

De laureaats van de Daensprijs 2002 verbindt er zich toe om het geldbedrag dat verbonden is aan de Daensprijs integraal te besteden aan het gelauwerde initiatief. Hij zal hierover verslag uitbrengen en aan het Priester Daensfonds alle noodzakelijke inlichtingen bezorgen, uiterlijk binnen het jaar na toekenning.

Op 5 september was het honderd jaar geleden dat pater Jozef Boon in Halle werd geboren. Hij is de jongere broer van Jan Boon, die vooral bekendheid kreeg als hoofdredacteur van het dagblad *De Standaard* en later als directeur-generaal van het NIR, de voorloper van de huidige VRT.

Jozef Boon ging een andere weg. Na handelsstudies aan het college van Halle volgde hij van 1918 tot 1921 een versnelde hu-

Pater Jozef Boon

maniora-opleiding. Hij trad in bij de paters redemptoristen en werd in 1927 tot priester gewijd. Aan de Katholieke Universiteit van Leuven promoveerde hij in 1932 tot licentiaat in de Nederlandse letteren. Ondertussen was hij in 1930 benoemd tot leraar talen en kunstgeschiedenis aan het College van het Eucharistisch Hart in Essen, het internaatinstituut van de paters redemptoristen. Hij was van jongsaf geïnteresseerd in literatuur en toneel en kon zijn leerlingen warm maken voor voordracht en verbale expressie.

Het Vlaamsch Volkstoneel had in de jaren twintig het katholieke toneel vernieuwd. Onder impuls van Jan Boon en Johan De Meester opteerde het gezelschap voor een modernistische speelstijl en vormtaal en ging het de internationale toer op. Voor een stedelijk publiek reserveerde het zijn progressief, avantgardistisch repertorium, terwijl het op het platteland vooral traditionele en herkenbare producties met sociale inslag bracht. In 1932 hield het gezelschap op te bestaan. Maar de belangstelling van het publiek was gewekt.

Boon sloot aan bij die belangstelling en werd de voornaamste promotor van het katholieke gemeenschapstoneel in de jaren dertig en veertig in Vlaanderen. Hij schreef teksten voor spreekkoren en toneelstukken, regisseerde opvoeringen op het college in Essen en tijdens de vakanties in parochiezalen en bij jeugd-

groepen. Maar tegelijk droomde hij van groots opgezette massaspelen, waarmee hij honderden en zelfs duizenden mensen kon bereiken. Totaalspektakel met klank- en lichteffecten en kleurrijke taferelen.

Tijdens zijn soldatentijd, als brancardier bij de CIBI in Beverlo in 1924, had hij de Vlaamse componist Arthur Meulemans leren kennen. Het werd een levenslange vriendschap en samenwerking. Meulemans schreef muziek op teksten van Boon en droeg op die manier bij om Boons droom waar te maken. In het college van Essen, met een groot speelplein tussen vier rode muren, werd die droom uitgeprobeerd. En met succes! Vanuit diverse hoeken van Vlaanderen kwamen toneelliefhebbers – soms met volle bus- sen – om de voorstellingen bij te wonen.

Omdat hij constateerde dat er vaak een groot tekort was aan goede toneelteksten, begon Boon in 1939 met ‘Opbouwen’ en het Franstalige ‘Renouveau’, waarin hij een reeks teksten wilde uitgeven en ter beschikking stellen van het grote publiek. Eind 1944 zond zijn overste hem naar het klooster in Leuven om er een katholieke bibliotheek te stichten en te leiden: de ‘Bibliotheca Alfonsiana’, zo geheten naar de Italiaanse heilige Alfonsus de Liguori die in 1732 de congregatie van de redemptoristen had gesticht. Boon gaf nu geestelijke werken uit en had volop de tijd om zijn toneelreeksen ‘Opbouwen’ en ‘Renouveau’ verder uit te bouwen. Hij schreef en publiceerde ongeveer zeventig toneelstukken en vijftig spreekkoren, vertaalde anderstalige stukken van onder meer Brochet, Calderon, Claudel en Ghéon, bewerkte oude verhalen en legenden en stelde zijn uitgavenreeks ook open voor eigentijdse Vlaamse auteurs als Anton Van de Velde. Na acht jaar had hij via zijn Bibliotheca ongeveer driehonderd boeken gepubliceerd. Van zijn eigen oeuvre verschenen een veertigtal vertalingen: in het Frans, Duits, Engels, Oekraïens, Sloveens en Italiaans.

Voor de stad Brugge schreef hij ‘Sanguis Christi’, het Heilig Bloedspel, dat in 1938, 1939, 1947, 1952 onder zijn algemene leiding telkens meerdere avonden

werd opgevoerd in het historische kader van de Grote Markt. Arthur Meulemans schreef de muziek. Anton Van de Velde regisseerde.

Boons engagement week evenwel af van de traditionele apostolaatsvorm van de redemptoristen, die de missiepredikatie was. Zijn werk droeg dan ook niet de goedkeuring mee van al zijn confraters. Die begrepen niet allemaal dat hij op een andere manier, ‘buiten de gebaande wegen’, zijn ideaal van redemptorist trachtte te verwezenlijken.

Daarbij kwam dat zijn toneelreeksen financieel niet rendabel waren. Van toneelgezelschappen die een stuk wilden opvoeren, werd weliswaar gevraagd dat ze een redelijk aantal exemplaren van het betreffende stuk zouden aankopen, maar het gebeurde vaak dat de organisatoren maar een of twee boekjes kochten en aan hun acteurs vroegen om hun rol over te schrijven. Dat was voor hen veel goedkoper, maar het bracht Boon in een financieel onhoudbare situatie. Hij probeerde met enkele kunstgrepen – door onder meer een aantal onverkochte exemplaren aan zijn klooster te verkopen – een tijdlang het hoofd boven water te houden. Maar in 1952 gaven zijn oversten de leiding van de bibliotheek-uitgeverij over aan zijn confrater James O’Connor.

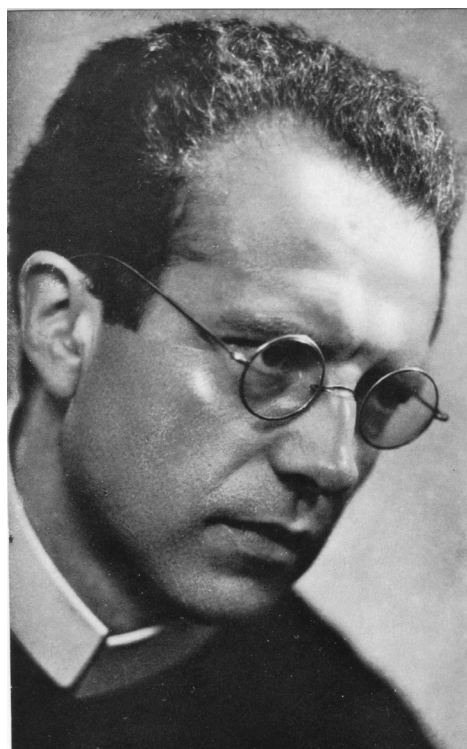
Boon werd overgeplaatst naar het klooster van Gent. Hij kon er moeilijk zijn draai vinden en zijn gezondheid ging achteruit. Hij overleed in Gent op 5 april 1957. Zijn confrater Albert Speekaert nam in allerijl de algemene leiding van het Heilig Bloedspel over, dat enkele maanden later zou worden opgevoerd.

De literaire productie van Boon is indrukwekkend. Maar zijn drukke bezigheden en zijn omvangrijk oeuvre brachten mee dat hij niet altijd de tijd vond om zijn werk kritisch te evalueren. Geschreven voor een braaf katholiek publiek, komen vele teksten bij lezers van het begin van de eenentwintigste eeuw over als naïef en zoeterig. Maar Boon zag zijn toneel niet als een doel maar als een middel om de christelijke boodschap uit te

dragen en hij zocht de vorm waarmee hij een zo groot mogelijk publiek in de jaren dertig en veertig kon bereiken. Het sloot aan bij de traditie van het middeleeuwse volkstoneel en mysteriespel. De vernieuwingstendenzen, geïntroduceerd door het Vlaamsch Volkstoneel en door Herman Teirlinck, heeft hij weinig benut. Hij realiseerde zich blijkbaar onvoldoende dat de maatschappij in volle ontwikkeling was en dat ook in Vlaanderen het triomfalistische christendom langzaam maar zeker op zijn retour was. Hij trachtte tevergeefs het tij te keren. Het Heilig Bloedspel beleefde in 1962 nog een laatste opvoering, zij het in een vernieuwde en aangepaste versie. De meeste van Boons teksten hebben aan de tand des tijds niet kunnen weerstaan.

Op pinkstermaandag 12 juni werd pater Jozef Boon herdacht in het redemptoristenklooster in Gent, met een kleine tentoonstelling en een academische zitting.

F. V. C.

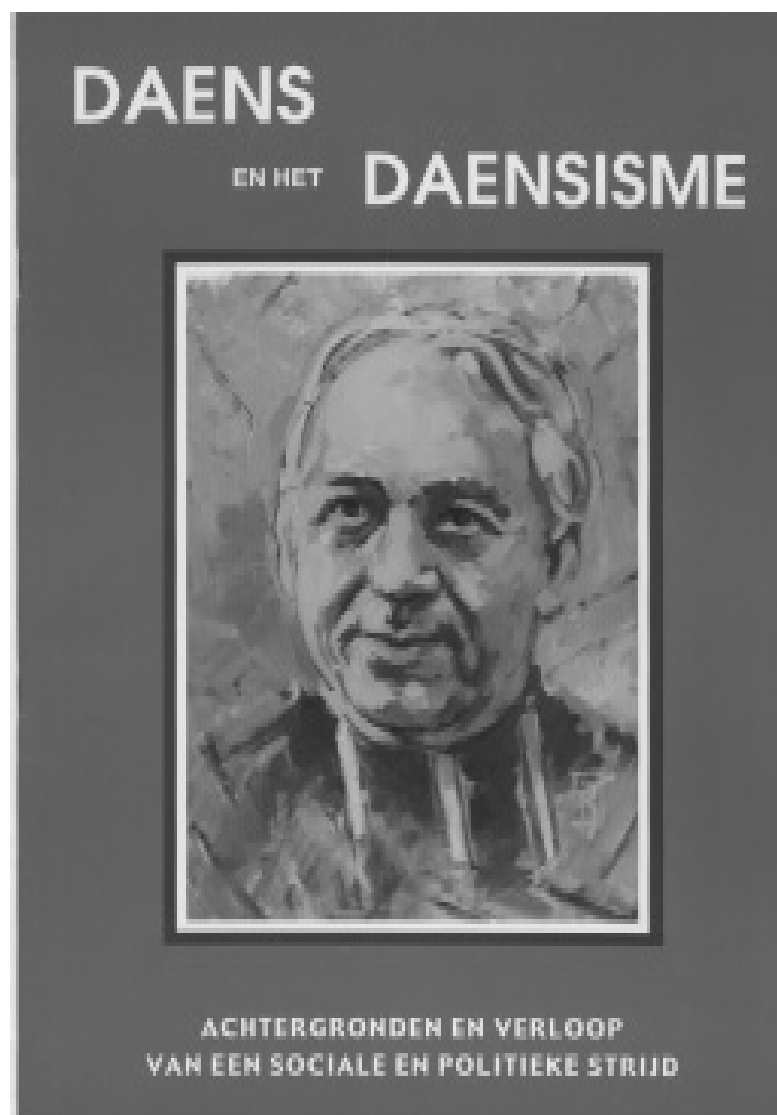
Mee in het kader van 25 jaar Priester Daensfonds publiceert de Vereniging van Vlaamse Leerkrachten (VVL), op initiatief en in samenwerking met het Priester Daensfonds, een brochure over de Daensistische Beweging. Het is de bedoeling ze in scholen als lesmateriaal te gebruiken. Ze richt zich tot leerlingen van het hoger secundair onderwijs. Maar ook buiten het onderwijs kan ze veel dienst bewijzen.

Een greep uit de inhoud:

- Sociale en politieke context van de Daensistische Beweging.
- Het Daensisme van priester Daens: een beweging die haar tijd vooruit was.
- Priester Daens en de kerkelijke overheid.
- Rerum Novarum.
- een korte biografie van priester Adolf Daens, Pieter Daens, Aloïs De Backer, priester Florimond Fonteyne en Hector Plancquaert.
- Literatuur: korte fragmenten uit het oeuvre van 19de en 20ste-eeuwse Vlaamse schrijvers waarin de sociale situatie in de tijd van Daens duidelijk wordt gemaakt.

Het geheel is rijkelijk geïllustreerd met foto's en reproducties. Bestellen kan bij Luc Geeroms, Museum Oud-Hospitaal, Oude Vismarkt 13, 9300 Aalst.

Prijs: 100 BEF (zonder portkosten)
80 BEF (vanaf 50 exemplaren)

Adverteerders

Banketbakkerij Antwerpia, Aalst
Bouwbedrijf Van Herreweghe, Aalst
Buurthuis ACRO, Aalst
Christelijke Mutualiteit, Aalst
N.V. De Ster, Aalst
Droogkuis Baccara, Aalst
Gipak, Aalst
N.V. Interbrew, Leuven
Kleding Sint-Elooi, Aalst
KBC-Bank, Brussel
N.V. Pedilux, Aalst
Taverne Den Babbelaer, Aalst
Taverne 't Land Van Riem, Aalst
Visrestaurant Kelderman, Aalst
Wasserij Norge, Aalst
Ziekenfonds Priester Daens, Aalst

Beschermende Leden 2000

Priester Daensfonds

Pieter Amerijckx, Gent
Blanche De Baere, Waregem
Johan Delafortrie, Aarschot
Daniël Denayer, Aalst
DAVS, Aalst
Tony Derde, Aalst
Andries De Schepper, Evergem
Willy De Turck, Leuven
Victor De Winne, Dilbeek
Erik D'Hondt, Erembodegem
Wilfried Dhondt, Ninove
Rob Librecht, Vlierzele
Geert Sonck, Knokke
Herwig Sonck, Denderleeuw
Stichting Emiel Van de Gucht, Brussel
Emiel Van Campenhout, Korbeek-Lo
Piet Van Eeckhaut, Gent

BOUWBEDRIJF VAN HERREWEGHE

*FAMILIAAL GESTRUCTUREERD BOUWBEDRIJF
MET EEN JARENLANGE ERVARING*

*Honderden referenties
nieuwbouw, appartementsbouw,
industriebouw, openbare werken*

Verbandhofstraat 34
9300 AALST
(053) 77 18 12

VHW

ISOLATIE

- ! erkend dealer meest kwalitatieve isolatieproducten
- ! alle producten op voorraad
- ! gratis vrijblijvende prijsoffertes
- ! eigen studiedienst voor berekening van isolatie
- ! nieuw in ons gamma, plaatsen isolerende chappe
- ! speciale kortingen voor doe-het-zelvers

Voor inlichtingen
VHW ISOLATIE
Verbandhofstraat 34
9300 AALST
tel (053) 77 18 12
fax (053) 77 12 20

Interbrew

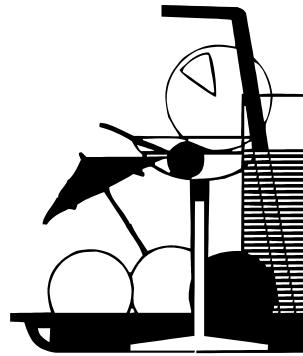

St. Jorisstraat 21 - 23
9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 03 72
Fax 053 / 77 04 82

Ginette Hereman

Klein- en groothandel
horecabenoedigheden- alu-vormen
alle verpakkingen - pick-up letters
seizoen decoratie - doopartikelen

TAVERNE - RESTAURANT 't Land van Riem

Grote Markt 4 - 9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 49 85

Weekdagen vanaf 11 u.
Zaterdag vanaf 10 u.
Zon- en feestdagen vanaf 11 u. 30
De keuken is doorlopend open vanaf 11 u.30

Voor vergaderingen, reünies en etentjes is er op
de 1ste verdieping een zaal ter beschikking

Estaminet Den babbelaar

waar gezellig keuvelen
een kunst is

TAPAS VARIADAS Spaanse Wijnen

Bourgondische sfeer
met een zuiders tintje

Klapstraat 3 - 9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 58 96

Dagelijks open vanaf 16 u.
Zon- en feestdagen gesloten

**KEN JE DE ZEVEN
GOEDE REDENEN
OM JE HUWELIJSLIJST BIJ
DE STER TE LEGGEN ?**

BON

Stuur ons deze bon, U verneemt ze alle
zeven en U ontvangt kosteloos en
vrijblijvend een kosteloze dokumentatiemap

Naam _____
Adres _____
Gemeente _____
Huwelijksmaand _____

DE STER

Kapellestraat 2-4-6
Molenstraat 6-7-9-13-16
9300 Aalst
Tel.: 053 / 21 19 30

PEDILUX N.V.

**Kerkstraat 18 - 9300 Aalst
Tel. 053 / 78 00 42**

SCHOENEN - mode en comfort
in verschillende breedten
ook voor losse schoenzolen

Orthopedische schoentechniek
Steunzolen
Voetverzorging
Podologie
Therapeutische kousen

Een degustatie in

VISRESTAURANT

KELDERMAN

De gezelligste manier om bij elkaar te zijn

terras - tuin - privé-parking

Gesloten op woensdag en donderdag

Parklaan 4 - 9300 Aalst

Tel.: 053 / 77 61 25

Fax: 053 / 78 68 05

KLEDING SINT-ELOOI

Esplanade 1 - 9300 Aalst

Tel.: 053 / 21 15 71

Antwerpia

BANKETBAKKERIJ

*als u houdt
van kwaliteit*

Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
053 / 21 35 33